

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Cognatio naturalis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. I V. *Servitus cessans per ipsum matrimonium.*

1. **I**N favorem libertatis decernitur à Iure Civili, *Aulb.* Ad hoc D. de Latina libr. & huc habet Sanch. de matrim. l. 7. d. 20. ut, si Dominus personam servam suam tradat in matrimonium persona libera, servitute nequaquam detecta, secuto matrimonio, eo ipso, serva sit libera, quod idem fati probabiliter est, si ipse Dominus, vel Domina matrimonium contrahat cum suo mancipio tenet Pontius, l. 7. de matr. c. 4. d. num. 2. G. Hurad. d. 1. q. 4. diff. 4. alique. De quodam Turca pretendente servam, quam suam dicit remanere servam, quamvis baptizetur, vide Tancr. p. 2. quest. Mor. ex. 5. q. 6. Jam quaeritur, an in his, similibusque casibus, in quibus persona serva evadit in ipsa matrimonii contractione libera, servitus ignorata sit impedimento dirimens?

2. Respondeo, Dux esse de more sententiæ Sanchez *l.c. num.* 13. docet, non esse dirimens, sed tunc matrimonium valere, quia(inquit) in eo instanti, in quo matrimonium contrahitur, jam realiter illa persona fit libera: ergo evolat impedimentum. Immo, tamen si in illo instanti non evolat, cum statim, finito consensu finienda fit servitus, & item abolenda fit vilitas talis personæ, moralis, & humano consuetudo, dicenda esset dicta servitus nequaquam adesse: tam parvum enim instans nullius considerationis in humanis commerciis est.

3. Verum Hurtadoz, *l.c. diff. 3*, alique docent, adesse impediturum dirimens, & non valere matrimonium, quia servitus (inquit) non tollitur, nisi à matrimonio valido; ergo debet in priori signo supponi validitas matrimonij, ut in posteriori dicta servitus tollatur ex vi talis matrimonij: quod tamen in casibus dictis esse nequit; cum in priori signo supponatur servitus ignorata

Confirmatur, quia in Iure Canonico servitus ignorata, abque vlla limitatione est impedimentum: at nunc jam est servitus ignorata. Esto autem vilis illa persona in dictis casibus classe dicenda sit; tamen cum Ecclesia voluerit sine vlla limitatione, servitutem ignoratam esse impedimentum, semper tale erit sive vilem reddat, sive non vilem personam.

Profecto secundum prudentem hominum existimatio-
nem servitus non redderet vilem Reginam, v.g. bello
capta, & tamen matrimonium cum tali servitute
ignorata, nullum esset.

4. Vtramque opinionem esse probabilem, rationes utrinque allatæ me fateri cogunt: neque obstat probabilitati prioris sententiæ illud, quod nolumus concedere eidem Sanch. §. 2. *num. 2.* ibi enim agebatur de tempore, hic de instanti.

§. V. *Obligatio servitutem occultantis.*

1. **C** Errum est, quando post contractum matrimo-
nium cognoscitur servitus antea ignorata, debere
conjuges abstinere à petendo, & reddendo debito con-
jugali, & posse propria auctoritate relinquere hoc mat-
rimonium, & aliud inire, si nolint legitimè hoc ratifi-
care, perinde, ac debet fieri in cæteris impedimentis di-
stinentibus. Solum hic & semper adverte, scandalo exi-
stente, accedere debere Iudicis Ecclesiastici auctorita-
tem: nisi sub aliquo rationabili prætextu obviam ire
scandalo ex se dicti conjuges possent, vt dicam in simili-
cum de Divortio *infra tract. 7. de obligationibus, c. 3. §. 6.*
à num. 4.

2. Hoc, inquam, certum est. Sed quæritur Primò. An persona decipiens, hoc est, quæ suam servitutem occultavit, possit licite resiliere à matrimonio sic invalidè contracto nolendo illud ratificare, si alter illud ratificatum velit: nam personam deceptam licite resiliere posse, etiam alia nolente, non est dubium.

3. Respondeo etiam illam posse, licet enim peccaverit attentando matrimonium, quod Ecclesia prohibet;

tamen, quia re vera, nullum illud est pro tempore
na, & recte solet dici, nunquam posse matrimonium
vna tantum parte claudicare, ideo æque recte potest
potest: Quare dicta persona decipiens non debet
novo consentire, vide etiam *infra* ad *crad. 3. de juri.*
§. 2. num. 1. 3. si excepta id requirit, quia non obligat
vi matrimonii, hoc enim, ut dixi, nullum est, nec
ne sponsalium, seu promissionum *factæ*; nam illud
vera illud matrimonium invalide attentum, et
vera sponsalia, nec validam promissionem cum
hæc valeant inter personas inhabiles *ad* inter ha
tes impedimentum dirimens, si promissio *facta*
& pro tempore, quo cessabit impedimentum, va
latus explicabimus.

4. Dixi (prædicando ab alio damno) num. 16. si
piens in honore, vel bonis nocuisset deceptus, tunc
tione damni illati obligaretur in damnum reducere
matrimonium legitime contrahere eo modo quo
etiam à me explicatum est, l. 7. in Decalog. cap. 5. h.
num. 26.

C A P V T IV.

Impedimentum Tertium.

VOTVM SOLEMNE CASTITATIS

1. **N**on quodcunque votum Castitatis fimpliciter
enim est impedimentum solum impedens
infra dicemus) sed illud, quod in solemniprofessione
ligioia simul cum Paupertatis, & Obedientie
titur, est impedimentum dirimens illud matrimonium
quod celebrari, post dictum votum, attentius
probabiliori sententia solum de iure Excohcationis
contra nonnullos, putantes, esse de iure Naturæ, quod
Suar. 1. 2. de Rel. l. 2. c. 6. & 7. Sanchez. 1. 7. de matr. l. 2. c. 1.
Pont. 1. 7. matr. c. 22. n. 4. Perez de matr. d. 26. ff. l. 2. c. 1.
q. 15. de matr. ff. l. 1. aliique.

2. Illud nota, votum simplex Calitatis emittitur a Societate Iesv post biennium Novitatus, esse non impedimentum, dirimens sublequens Matrimonium, quia ex peculiari jure novo Gregorii XIII. quia certum est, dictum jus, carebat ejusmodi votis, quia veritas est, votum solemne, ut lare Suar. t. 4. de Rel. n. 10. l. 4. p. 1. & breviter explicat Hurtad. d. 15. marr. diff. on.

Quam excommunicationem incurrit tentans con-
here matrimonium cum hoc impedimento, dicam
fr a c. 17. §. 2. sicuti de voto Castitatis imbitio in San-
t Ordinibus dicam infra c. 8.

C A P V T V.

Impedimentum Quartum.

COGNATIO.

Hæc alia est Naturalis, alia Spiritualis, alia
Legalis.

§. I. *Naturalis.*

1. **C**ognatio naturalis, ut habet Sanch. loc. cit. quæ
quæ etiam consanguinitas appellatur, est
lum personarum descendendum ab eodem stipite per
nalem propagationem.

Ut, quæ ad hoc argumentum pertinent, facillime
 ligas, ne te prætereat cognitio Terminorum sequen-
 tium. Nam stipes est illa persona, à qua alie personæ, de quibus
 agitur, cognatione tractantur, descendunt: Titius, & quilibet
 Pater Antonii, & Antonia, dicitur stipes virilis, &
 cæterorum.

2. Linea est illa series personarum, quæ per varias generationes descendunt à prædicto stipite. Hæc autem quadruplex est.

3. Prima vocatur Recta, quam scilicet constituunt ex personarum, quarum una est ab alia, sive sint ascendentes, ut Avus, Atavus, Abavus, sive descendentes, ut Pater, Filius, Nepos, Pronepos, Abnepos. Idem dicitur, tum hic, tum in sequentibus, de fœminis Avia, Atavia, &c. Filia, Neptis, &c.

4. Secunda vocatur Transversalis, seu Collateralis, quam constituunt ex personarum, quæ licet descendant ab eodem stipite, v. g. Titio; tamen una non descendit ab alia, ut frater, soror, Consobrina.

5. Tertia vocatur æqualis, estque eadem dicta transversalis, quando eadem dictæ personæ distant æqualiter à stipite v. g. à dicto Titio; ut frater, ac soror ex eodem patre, &c.

6. Quarta vocatur inæqualis, estque eadem dicta transversalis, quando eadem dictæ personæ distant inæqualiter ab eodem stipite, ut frater, & sororis filius; qui certe inæqualiter distant à prædicto Titio, frater enim est in primo gradu, sororis autem filius in secundo cum eodem Titio prædicto.

7. Gradus denique, ducta metaphora à scalis, est illa distantia, quæ intercedit inter dictas personas.

8. Iam verò quoniam computatio prædictorum graduum inter memoratas personas, alia est apud Iura Canonica pro Matrimonio dirigendis, quæ solum nunciant quatuor gradus, alia apud Iura Civilia pro successio- nibus constituendis, quæ numerant gradus decem, ideo nos computationem Canonice hic explicabimus, ex- plicaturi civilem, cum de Testamentis.

9. Ad Canonice igitur computationem cognoscen- tem, Tres sunt Regule menti figendæ. Prima, pro linea recta. Secunda pro linea transversali æquali. Tertia, pro transversali inæquali. Et quamvis hæ regulæ satis sint planæ, tamen moneo Lectorem, difficulter à sola earum lectione easdem perfecte percepturum: opem ergo Præ- ceptoris periti submisso animo querere, ne dedignetur.

PRIMA REGULA PRO LINEA RECTA.

10. In hac linea tot sunt gradus, quot sunt personæ,

seu quot sunt factæ generationes, sed dempto stipite, Exempli gratia.

PATER TITIVS, STIPES.

Filius, qui vocetur Antonius
Nepos Bartolus
Pronepos Cæsar
Abnepos Didacus.

11. In hac igitur linea, Antonius est in primo gradu conjunctus cum Titio, quia dempto ipso stipite, qui est ipse Titius una remanet persona. At Bartolus est in secundo gradu cum dicto Titio, quia Titio dempto, duæ remanent personæ, seu duæ factæ sunt generationes, Titius enim generavit Antonium, Antonius Bartolum: sic de cæteris.

SECUNDA REGULA PRO LINEA Transversali in distantia æquali.

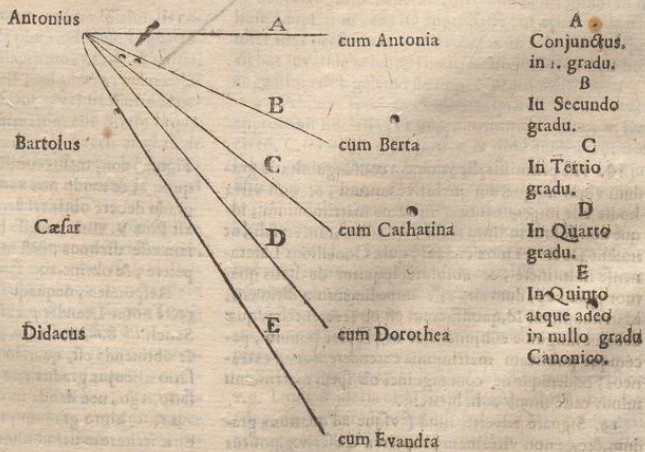
12. In hac linea, tot gradibus una persona distat ab alia, quot gradibus illa una distat à communi stipite, dempto tamen ipso eodem stipite. Hinc Antonius frater & Antonia soror uno gradu inter se distant, atque adeo Antonius est in primo gradu consanguinitatis cum Antonia, quia uno gradu distant à Patre, & sic de cæteris in hunc modum.

Antonius est in 1. gradu cum Antonia.
Bartolus in 2. gradu cum Berta.
Cæsar in 3. gradu cum Catharina.
Didacus in 4. gradu cum Dorothea.

TERTIA REGULA PRO LINEA Transversali in distantia inæquali.

13. In hac tot gradibus una persona distat ab alia, quot gradibus illa persona, quæ est à stipite remotior, distat à eodem stipite, dempto tamen pari modo, ipso eodem stipite. Unde Antonius prædictus distat in secundo gradu à Berta, quia Berta, quæ est remotior à Titio stipite, distat ab ipso Titio duobus gradibus, dempto nimirum eodem dicto stipite, in hunc modum usque ad quartum gradum, nam in quinto nulla est consanguinitas.

TITIVS PATER, STIPES.

14. Quod notavimus in Antonio, idem nota in cæte- ris proportionaliter, nam Bartolus, v. g. cum Dorothea est in quarto gradu, & sic de gradibus superioribus.

15. Nota Secundo, quod dictum est de Antonio respec- tu Bertæ, & de cæteris collocatis in eadem linea sinistra

respectu collocatorum in linea dextra, idem dici debere de Antonia respectu Bartoli, cæterisque collocatis in li- nea dextra respectu collocatorum in linea sinistra.

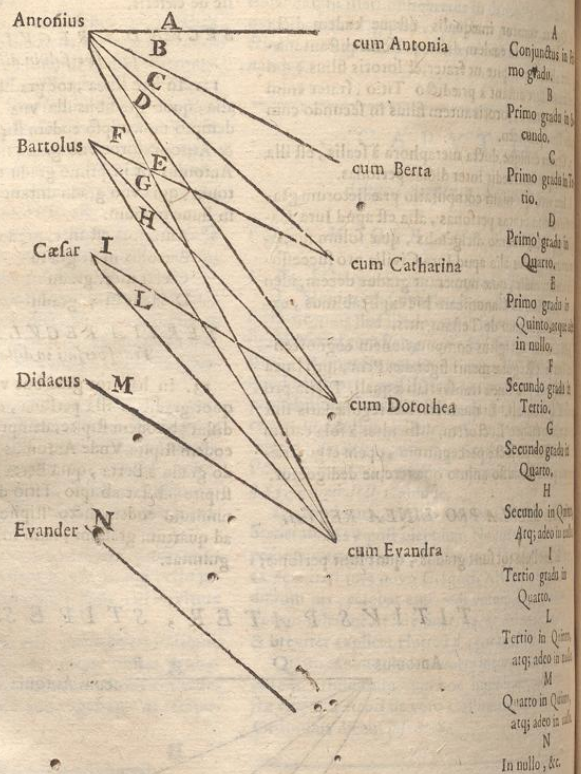
16. Nota diligenter Tertiò. Doctrinam sequentem. Quamvis distantia remotior sit illa, quæ consanguinitatis gradus

gradus constituat: ut dictum est (qui gradus, quando non exeunt à quarto, sunt necessario dispensandi à Pontifice, ut dicemus in matrimonii in eundis inter consanguineos) tamen solet etiam considerari gradus proximior, & de illo juxta Bullam Pii V. debet obtineri ab eodem Pontifice declaratio, quod is gradus proximior matrimonio non officiat, modo infra de dispensat. cap. 9. §. 7. distinctius explicando, quæ distinctio est omnino videnda. Vnde quia dictus Antonius, v. g. distat vno gradu à Titio, prædicta verò Berta distat duobus gradibus ab eodem Titio, ideo sic consuevimus loqui: Antonius distat primo in secundo gradu à Berta, seu Antonius, & Berta sunt conjuncti, seu sunt in primo, & secundo gradu, seu

in primo, cum secundo gradu à Titio, & sic de ceteris plures consanguinitates quas fore qui habet ex parte Matris, quæ eæ plures consanguinitates explicat, ut infra distinctius advertemus, & inquam, prædictis modis explicati duntaxat non percrea additur illud ab vno stipite.

17. Ut id explicatius habeas sequentem figure aspicere, & lege; memor, hic etiam locum habet notationes num. 1. 4. allatas.

TITIVS PATER, STIPES.

18. His præmissis, dico omnem consanguinitatis gradum vsque ad quartum inclusivè tantum, & non ultra hodie esse impedimentum dirimens matrimonium, idque non solum in linea recta; sed etiam transversali, ut notant Doctores mox citandi, quia Concilium Lateranense indistinctè, & absolute loquitur de dictis quatuor gradibus, dum ait, esse impedimentum dirimens, Matrimonium. Id, quod factum est ob reverentiam, quæ debetur sanguine conjunctis, & ut, propter bonum, pacemque publicam matrimonia extenderentur ad extraneos, & sdenique ne consanguinei ob spem matrimonii minus castè simul cohabitarent.

19. Signatè adverte illud (vsque ad quartum gradum, &c. & non ultra) nam propterea Cæsar, v. g. positus in figura respectu Evandæ, quia est in quinto gradu cum ipsa, nullam cum ea consanguinitatem habet, vnde rest illam ducere sine vlla dispensatione, ut clarè habet Textus, C. fin. de consanguin. & passim Doctores, ut Perez de matr. d. 28. s. 7. n. 5. Campan. in Divers. juris Rubr. 2. de matr. d. 28. s. 7. n. 5. alique notant.

20. Inqui.

Figura) conjunctus cum Catharina in tertio gradu quinto, & modo nos num. 16. diximus de primo gradu debere obtineri declarationem illam, quam exiit Pius V. estne necesse hic, ubi consanguinitatem esse dicimus, dictam declarationem nullatenus petere, & obtinere?

Respondes, nequaquam id necessarium esse, rectè notat Leander p. 2. de Sac. d. 24. de matr. c. 1. Sanch. lib. 8. matr. d. 24. n. 32. fin. hæc declaratio petenda est, quando à Pont. sic concessum dispensatio alienius gradus: ac pro quinto non datur dispensatio, ergo, nec danda in declaratio.

21. Quinto gradum primum in recta linea, jure irritare matrimonium, quale esset inter Patrem, & Filium, & inter Matrem, & Filium, ceterum esse irritum ab apud DD. ut Sanch. l. 7. de matr. d. 51. Pont. l. 7. de matr. d. 28. de matr. s. 7. Cæteros vero gradus in recta linea probabilis est, jure irritare, nequaquam irritare. Vnde non sequor eos, (apud Sanchez d. 2. n. 15.) qui dicunt, dirimi jure naturali matrimonium in recta linea vsque ad secundum gradum inclusivè.

§. III. Cognatio Legalis.

IN Iure Civili (sura hæc habes ap. Sanc. l. 7. disp. 63.) communi conceditur, ut quilibet possit sibi adoptare quempiam in filium, quinque positis conditionibus. Prima, ut Adoptans sit sui iuris. Secunda, ut sit vir. Tertia, ut sit potens ad generandum. Quarta, ut sit maior 25. annis, excedatque Adoptatum saltem 18. annis. Quinta, ut non possit quis adoptari in eo cognationis gradu, quo forte coniunctus est cum Adoptante, Filius v. g. naturalis Adoptantis non potest adoptari in filium adoptivum, & nepos naturalis, quamvis possit adoptari in filium, non tamen potest adoptari in nepotem, &c.

Hæc omnia implicite comprehendit vulgata descriptio Adoptionis, quæ est hæc. *Adoptio est extranea persone legitima assumptio.* Per vocem enim illam (*legitima*) notantur primæ quatuor conditiones, per vocem (*extranea*) notatur quinta, eo modo, quo iam explicatum est, siquidem hæc per illam non significatur, personam adoptatam, debere carere omni gradu naturali coniunctionis, sed solum eo, ad quem assumitur.

2. Si quæras, cujus auctoritate huiusmodi Adoptio expedienda sit. Dico, eam expediri posse ex auctoritate Magistratus Inferioris Summo Principe, & posse ex auctoritate ejusdem Principis Summi: cum hoc tamen discrimine, ut facta ex auctoritate Supremi Principis (quæ consuevit proprio vocabulo appellari *Arrogatio*, estque in Iure perfectissima Adoptio, neque fieri potest, nisi Arrogans sit ætatis saltem 40. annorum) facta, inquam, sic, habeat hos duos effectus. ut Arrogatus transeat in potestatem Arrogantis, & ut sit ejus hæres necessarius, etiam ex Testamento; qui effectus Adoptioni communi nequaquam conveniunt.

3. In eodem Iure, apud eundem Sanch. Civili ex dicta Arrogatione, vel Adoptione, quam cognationem legalem appellamus, tres oriuntur dictæ cognationis species. Prima, est in linea recta inter Adoptantem, & Adoptatum. Vide mox n. 5. Secunda, in linea collateralis inter Adoptatum & filios carnales Adoptantis, legitimos tantum ex Coniunctis. disp. 32. de matr. n. 44. sed ex Pontio l. 7. matr. c. 41. n. 8. etiam illegitimos. Tertia, inter Adoptatum, & uxorem Adoptantis, & item inter Adoptantem, & uxorem Adoptati.

4. His præmissis aio. Ecclesiam approbasse has prædictas tres species cognationum, & in reverentiam, quæ ab adoptato filio debetur Patri assumenti ipsum in filium adoptatum, eas ita approbasse, ut etiam voluerit, inter illas personas iam memoratas in tribus dictis speciebus invalide celebrari matrimonium, & consequenter cognationem legalem esse impedimentum dirimens.

5. Primam speciem ex dictis, quæ est in linea recta approbavit Ecclesia, ut impedimentum dirimens in Decreto, C. ita diligere 30. quest. 5. & illud quidem, ut non solum contraheretur ab Adoptato, verum etiam ab ejus filiis, & nepotibus, qui essent in ejus potestate eo tempore quo celebraretur adoptio, duratque in perpetuum, idest etiam finita Adoptione, ut notat *ibidem*, Sanch.

6. Secundam Speciem approbavit eadem Ecclesia, ut impedimentum dirimens, in Decretalibus; sed est temporale. Finitur enim finita Adoptione.

7. Tertiam speciem approbavit Ecclesia tacite, & ex antiqua consuetudine, nam cæterum id expresse non reperitur in Iure Canonico.

8. Ex dictis duæ, ut vult Sanc. l. 7. d. 63. n. 28. personæ v. g. Titius & Maria aliàs inter se coniunctæ si ab eodem adoptatæ fuerint? Rursus Adoptans & Mater Adoptati, vide eundem *ibid.* Præterea, secundum Perez d. 30. sect. 4. num. 4. Adoptans, & filia nara ex filia Adoptiva, hæc, inquam, personæ non habent inter se cognationem legalem, quia non sunt in illis tribus speciebus num. 3. numeratis, quas solas induxit ius Civile, quasque approbavit Ecclesia. Quare illæ poterunt inter se validum inire matrimonium.

M

g. Benigna

eos, qui usque ad quartum, nec eos, qui usque ad septimum, nec eos, qui usque ad infinitum, ita, ut hi potestem afferant nunc Adamum, si resurgeret, non posse ullam ducere ex mulieribus Univerſi, quia omnes sunt ab illo per lineam rectam descendentes, quæ, & similia videri possunt apud Sanch. aliosque citatos.

22. Quoad lineam transversalem, nullum ejus gradum dirimere matrimonium de Iure naturæ etiam inter fratrem, & sororem, sed solum Iure Ecclesiastico, mihi item probabilius videtur. Id, quod vide apud eundem, scilicet Pontium l. 7. c. 32. citantem S. Th. Sorum, Alensero, G. Hart. d. 17. de matr. diff. 5. Perez loc. cit. sect. 5. aliosque, quamvis non negem Vasquez, Sanch. Rebell. Valenz. quos sequitur, citatque Bonac. de matr. q. 3. p. 5. §. 1. n. 12. aliosque Doctissimos viros putare, primum gradum in linea hæc transversali dirimere matrimonium Iure naturæ, qualis est inter fratrem & sororem.

§. II. Cognatio Spiritualis.

Hæc est vinculum, seu connexio inter aliquas personas procedens ex regeneratione spirituali, idest est Baptismo, vel Confirmatione, nam ex aliis Sacramentis ejusmodi cognatio nequaquam oritur.

1. Ea autem multipliciter oriebatur ex Iure antiquo: hodie tamen redacta est à Tridentino, sess. 24. de Reformatione, cap. 2. lege Sanch. l. 7. d. 54. num. 9. fuisse explicantem locum hunc Tridentini ad quatuor capita. Nam Primò, contrahitur nunc cognatio spiritualis à Baptizato, vel Confirmato cum Baptizante, vel Confirmante.

Secundò, ab eodem Baptizato, vel Confirmato cum Patrino, vel Matrino (Compare, & Commare) & hæc duæ cognationes vocantur Paternitas, vel Filiatio utque spiritualis, quasi is fiat filius illorum per regenerationem spiritalem.

Tertiò, à Patrino, vel Matrino cum Patre, & Matre Baptizati, vel Confirmati.

Quartò, à Patre & Matre Baptizati cum ipso Baptizante, vel Confirmante, & hæc præterea duæ vocantur Comparternitas, quasi hi fiant simul Patres Baptizati, vel Confirmati.

Breviter in Baptismo (idem in Confirmatione) Baptizatos spiritualiter coniungitur cum Baptizante, & cum Patrino, vel Matrino per Filiationem, Pater vero, & Mater ejusdem Baptizati coniunguntur cum eodem Baptizante, & cum Patrino, vel Matrino per Comparternitatem.

3. Quæ speciatim requiruntur, ut hæc spiritualis cognatio nascatur, & alia valde plura ad hanc cognationem pertinentia dixi satis de Baptismo, l. 2. de Baptismo. c. 4. §. 2. a. num. 19. Illud vile est, vel addere, vel recolligere, si quis baptizet, vel confirmet, vel sit Patrinus necessarius Baptizatum, vel Confirmatum esse filium hujus, vel illius, adhuc contrahere, ut vult Aversl. quest. 16. de matr. sect. 2. Ver. Habet hæc spiritualis, cum his cognationem, ignorantia enim non valet impedire id, quod Ecclesia ejusmodi actionibus adnexuit.

4. His præmissis, Affero cognationem spiritalem prædictam, esse impedimentum dirimens matrimonium, contrahendum à personis, inter quas eam esse iam diximus n. 2. idque ex Iure Ecclesiastico, non autem ex Iure Naturali, vel Divino, ut clare constat ex Sacris Textibus. Toti titulo de Cognat. spirit. c. 30. quest. 1.

5. In hac autem cognatione spirituali non numerantur gradus aliqui, sicut in præcedenti cognatione naturali numeravimus, sed solum coniunctio, & impedimentum est inter personas prædictas, eaque in perpetuum, hoc est, etiam si moriatur persona, ratione cuius illa coniunctio contracta fuit, ut cum communi docet Sanch. loco cit.

6. Si eadem cognatio forte superveniat Matrimonio iam contracto, an impediatur petitionem, vel redditionem debiti conjugalis, dixi prioribus, cum de Baptismo l. 2. de Baptismo c. 2. §. 2. n. 10. & c. 4. §. 2. n. 17.

Pars III.